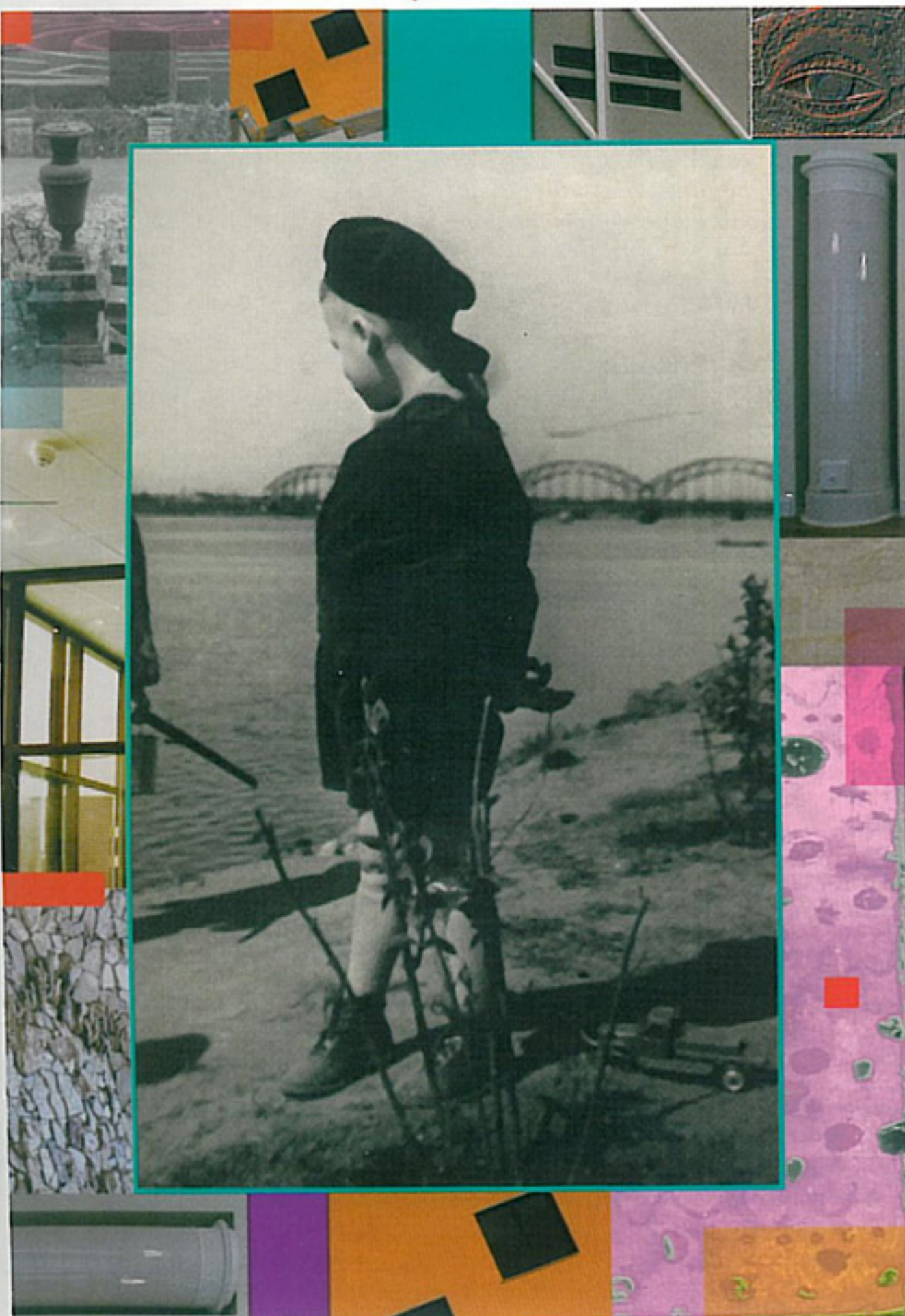

KAS IR ŠIE CILVĒKI,
KURI VEIDO MONUMENTĀLAS
DEKORĀCIJAS GADSIMTIEM:
FONU, VIDĪ, TELPU
MŪSU DZĪVES VISDAŽĀDĀKAJĀM NORISĒM.
KO VIŅI DOMĀ,
AR KO VIŅI DZĪVO, GALU GALĀ —
KAS VIŅI IR?
VAICĀSIM VIŅIEM PAŠIEM.

Ingūna RĪBENA

SERGEJS NIKIFOROVS

Sergejs vērtē kreisā krasta apbūves iespējas.

Arhitektu biroja "NAMS" vadītājs, kurš dzīvo aizrāvis savā darbā kā jebkurš īsts vīrietis; cilvēks, no kura vienmēr strāvo atslābinoša labsirdība (formulējums aizgūts no Imanta Lancmaņa). Un varbūt tieši šī dimensija — labsirdība, tolerance, iekšējs miers, spēja ieklausīties citos — ir tas, kas pievelk pasūtītājus un nodrošina pasūtījumus.

Kā tev ienāca prātā kļūt par arhitektu? Varbūt, dzīvojot ģimenē, kur tēvs ir arhitekts, tas notiek pats no sevis — tik nemanāmi, kā rīts aust, rodas vēlme studēt arhitektūru?

Bērnībā man bija otrā maiņa, un tas rīta cēliens... Es biju maziņš, un kur iet nebija, tēvs ar māti darbā... Un tad es skatījos pa logu uz pretējo māju — tādu skaistu, jūgendisku, ar lielām, lielām ūdensrozēm apmetumā iekšā...

...Un vēl mani ļoti ietekmēja viena ēka no izstādes EXPO-67. (Sergejs ir dzimis 1955. gadā — I.R.) Kanādas paviljons bija Heopsa piramīda, apgriezta ar kājām gaisā, ar spīci uz leju. Mani tas tiešām ietekmēja — tas bija kaut kas nepareizs, kaut kas savādāks. Tas bija interesanti.

Pēc Arhitektūras fakultātes absolvēšanas 1979. gadā Sergejs kādu laiku strādā *Komunālprojektā* un tad ir viens no pirmajiem, kuram jau 1985. gadā laimējas aizbraukt uz Franciju, dzīvot tur divus mēnešus un apgūt datorus. Viņam pašam gan liekas, ka visam pamatā ir pilnīga nejausību virkne un apstākļu sakritība. Nu jā, ja 50. vidusskolā perfekti apgūta angļu valoda, ja Sergejs strādā līdz tumsai un vēl vakarā gadās pa rokai arod biedrības vadītājam, kurai steidzīgi vajadzīgs aizvietotājs braucienam uz Somiju, ja Somijā *Komunālprojekta* vadības priekšā viņš paspīd ar savām svešvalodas zināšanām un kompetenci rekonstrukcijas jautājumos — var jau saukt to arī par apstākļu sakritību un nejausību virkni. Lai gan — sen zināms, ka Liktenim patīk piepēlēt gadījumus, iespējamības. Jautājums vienīgi — cik mēs esam spējīgi tos izmantot.

Ko tev deva brauciens uz Parīzi?

Pēc atgriešanās Latvijā biju praktiski vienīgais, kas projektēja ar datoru. Vēlāk saņēmu piedāvājumu strādāt kādā privātā firmā: tas bija vairāk saistīts ar ģeogrāfiskām informācijas sistēmām — ar datu bāzu izstrādāšanu teritoriālpārveidošanai. Tas prasa ļoti dārgus datorus un programmas. Tu vari iedomāties, ka 1992.gadā tas nebija pa spēkam.

Un šīni sakarībā mēs sākam sadarboties ar toreizējās Arhitektūras un celtniecības ministrijas departamenta direktori Āriju Helmani. Es aizgāju tur strādāt uz pusslodzi. Vēlāk, kad vecā ministrija tika izformēta un veidota jaunā Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Ārija mani uzaicināja strādāt pilnu slodzi. No sākuma bija doma, ka tā būs reģionālās attīstības nodaļa, bet ministrijas veidošanās procesā tā kļuva par tūrisma infrastruktūras nodaļu, un es pamazām nonācu tūrisma sfērā. Iesākumā savu uzdevumu es saskatīju šīs infrastruktūras radīšanā, bet pamazām tas vilka uz visas tūrisma politikas veidošanu Latvijā.

Un tad tu visu pamet — šīsdienu populārāko pilsonisko sapni par vadošu amatu kādā ministrijā (ar tavām darbaspējām un zināšanām tu šodien jau, varbūt, būtu kāds valsts ministrs). Tu visu pamet un sāc no nulles?

Par to es biju jau domājis! Bija pat tā, ka reiz es sēdēju Tūrisma padomes telpās un skatījos laukā pa logu — Pils laukums, stāv Pēteris Blūms, un viņš tā mierīgi tur sarunājas, bet man jārisina visas šīs problēmas... Pilnīgi tā savilka un, jā, es domāju, viņš ir brīvs cilvēks, viņš runā par arhitektūru, nu ko es te sēžu?

Kas ir tās pamatpatiesības, tās pamatvērtības, uz kurām balstās tava arhitektūra?

Atercos, kā mums kādā lekcijā par Vidusāziju stāstīja Juris Vasiļjevs, viņš teica, ka ir kosmiskais līmenis — visu laukumu, pilsētu izveidošanas līmenis un tad nākamais nāk apjomu līmenis, pēc tam jau nāk kaut kādu atsevišķu fasādes elementu līmenis, tad ir detaļu līmenis, un tad jau arī aiz tām detaļām vēl var būt kaut kas. Ideālā gadījumā viss ir kopsakarībās un saistībā, un faktiski vajag to tēlu, tam ir jābūt nolasāmam gan šīni kosmiskā līmenī, gan arī detaļu līmenī — jābūt skaidri salasāmam, ka tas ir vienots.

Bet varbūt arī otrādi? Sākt ar mazo un nonākt līdz lielajam.

Reizēm gadās arī tā. Faktiski visas lietas ir konceptuālas, jautājums — vai tu vienmēr vari uzminēt šo kontekstu tām lietām. Vai tu vari sevi konceptuāli pa-

Kafejnīca "Lindaga" Ragaciemā.

Advokātu birojs "Bjugers & Plaude".

reizi noskaņot uz tā vilņa. Tā kā ar to raidītāju un uztvērēju. Kā mums agrāk bija tie ultrašvilņi, bet neviens nekāra pareizās stacijas, jo tiem bija nobide.

Kādreiz idejai ir grūti sadzīvot ar racionālo realitāti. Kā tu sadzīvo ar pasūtītāju?

Es domāju, ka pasūtītāja vēlme mums ir likums. Es nedrīkstu piespiest pasūtītāju uzvilkt tieši to mēteli, ko es esmu iecerējis. Var būt, ka viņam šis mēteli nepatīk. Mans uzdevums ir dot tādu risinājumu, kas pasūtītāju apmierina. Izņēmumi ir, ja tas runā preti manai sirdsapziņai, likumdošanai, valstiskām nostādnēm un tamlīdzīgi. Uz tādiem kompromisiem es atsakos iet. Jebkurā citā gadījumā mums ir jābūt pietiekoši bagātai

nāļu diktātam? Pasūtītāja vēlmes visbiežāk ir tādā pilsoniskā "patīk - nepatīk" līmenī.

Drīzāk ir jāaudzina pasūtītājs. No tāda viedokļa es pilnīgi neatbalstu, es esmu pret to, ka arhitekti gaužas — jā, klients mūs nesaprot. Būtībā tānī brīdī varbūt ir par vēlu, tas jau ir rezultāts iepriekšējam darbam, procesam kopumā. Faktiski — ko sēsi, to plausi. Visā mūsu darbība pēdējos piecos, desmit, piecpadsmit, divdesmit gados rezultējas šīs dienas pasūtītāja gaumē, un tā ir mūsu problēma, ka mēs esam izveidojuši šādu gaumi. Ja neko nebūvē, tad vismaz ražo papīra arhitektūru un veido pasūtītāja gaumi kaut vai ar žurnālu starpniecību.

Kurus tu uzskati par pēdējā laika labākajiem sava biroja darbiem? Un kā radās šie projekti, kā tu nonāci pie tiem vai citiem arhitektoniskajiem risinājumiem?

No līdz šim realizētajiem ir divi pasūtījumi, kas mūsu birojam ir īpaši izdevušies: viens no tiem ir advokātu birojs *Blugers & Plaude* un otrs — Ragaciema kafējnīca.

Advokātu biroju projektējot, situācija bija tāda: laika ļoti maz, mana sieva atrodas Amerikā, bērni jāizņem no skolas, dēlam vēl plaušu karsonis — saliku viņam visas tās kartupeļu kompreses... Kamēr es pats piesēdos pie dēļa — jau desmit vakarā. Skici uztaisīju divu trīs stundu laikā. Nākamajā dienā es to saskaņoju ar pasūtītāju, dabūju akceptu pēc vienas dienas, vēl kontaktēšanās vidus stadijā, beigās dzērām konjaku, un viss bija ļoti eleganti. Bija ļoti ātrs uzplaiksnījums, un viss gāja gludi. Brīnišķīgs kontakts gan ar pasūtītāju, gan ar celtnieku, mēs cits citu traucējām ļoti maz, izmaiņu nebija nekādu, salīdzinot ar pirmo skici, — ideāls gadījums.

Sadzīves problēmas (pat bērna saslimšana šajā gadījumā) palīdz koncentrēties. Stresa situācijā var paveikt daudz vairāk. Ne velti Stalins to izmantoja visu savu brīnumieroču — T-34 un Kalašņikova automāta — radīšanai. Ieliek cilvēku četrās sienās un pasaka, ka tiks arī tikai tad, kad izgudros.

Šajā gadījumā es sēdēju un domāju, kas no kā izriet, advokātu birojam ir divi īpašnieki, uzmanības centrā es noliku sekretāri, viss pārējais nāca pats no sevis, atraisījās. Tas notika vienā momentā.

Ragaciemā visa tā lieta it kā gāja no pretējā. Pirms laba laika — gadiem piecpadsmit — es izlasīju Venturi grāmatu *Lasvegasas mācības*. Viņš ar studentiem bija aizbraucis uz Lasvegasu un papētījis, pēc kādiem principiem vispār tiek taisīta arhitektūra — Venturi to nosauc par dekorētu aizslietni. Būtībā, viņš saka, arhitektūra ir sekundāra, tur, iekšā, ir kaut kas viens, kas nodrošina perfektu funkciju, un tas, kas uz āru, ir vienkārši, lai to cilvēku iemānītu iekšā. Un ir trīs uztveres fāzes — pirmā, lai cilvēks, braucot ar mašīnu 150 kilometrus stundā, nomestu ātrumu, otrs — lai viņš nobremzētu un nobrauktu malā, trešais — lai viņu tā būve būtu ieinteresējusi jau tiktāl, ka viņš izkāptu no mašīnas un ieietu ēkā. Konkrēti bija runa par slavenajām spēļu zālēm.

Ragaciemā es paskatījos situāciju un man likās, ka šis ir tas gadījums. Protams, jūrmalas ciemos atļautais ātrums ir mazāks - toreiz vēl 60 kilometri stundā, bet būtībā tā ir tipiska ceļa arhitektūra. Tur bija jābūt kaut kam, kas piespiež cilvēku apstāties.

Aizgājām ar pasūtītāju uz kaimiņu kafējnīcu, kas ir jauna ēka — risināta reģionālās arhitektūras tradīcijās. Patīkams interjers, var teikt visu to labāko. *Šitā mēs ne-taisīsim*, teica pasūtītājs. *Tas būs kaut kas moderns un acīs krītošs.*

Un tālāk jau darbs pie konkrētas idejas radīšanas. Mēs abi ar Māri Malahovski sēdējām — tas mums prasīja kādas nedēļas divas vai trīs, kamēr beigās tapa šis it kā ar brīvu roku uzviltais vilnis. Un varbūt tur arī bija tā atslēdzīņa. Kad māja bija zem jumta, tad pasūtītājs teica: *Jā, tagad es saprotu kāda tā izskatīsies.*

Kā mēs iedarbojamies uz pasūtītāju, kā mēs viņu audzinām? Kas apbūra pasūtītāju *Blugera & Plaudes* gadījumā? Tur faktiski nav starpsienas, kas sadala, un nav gaitenju, faktiski visa telpa ir vienota, kopēja, plastiska, interesanta, gaiša. Pasūtītājs man noticeja un teica — jā, tas ir tieši tas, kas mums ir vajadzīgs.

Ragaciema gadījumā ir savādāk, tur tā audzināšana ir ļoti tieša — notiek saruna simbolu valodā. Ragaciemieši paši nosauca kafējnīcu par *Devīto vilni*. Citi saskata tur arī buru, kāpu, zivs spuru...

Kā veidojās Valdemāra ielas deviņpadsmitā nama, kādreizējā Meteocentra, rekonstrukcijas ideja?

Man ir pietāte pret veco substanci, ēku kā tādu, tajā pašā laikā es cenšos paskatīties, ko es varētu iedot klāt tā, lai ēka iegūtu otro elpu. Otrreiz tajā pašā ūdenī neiekāpsī. Tas ir zināms.

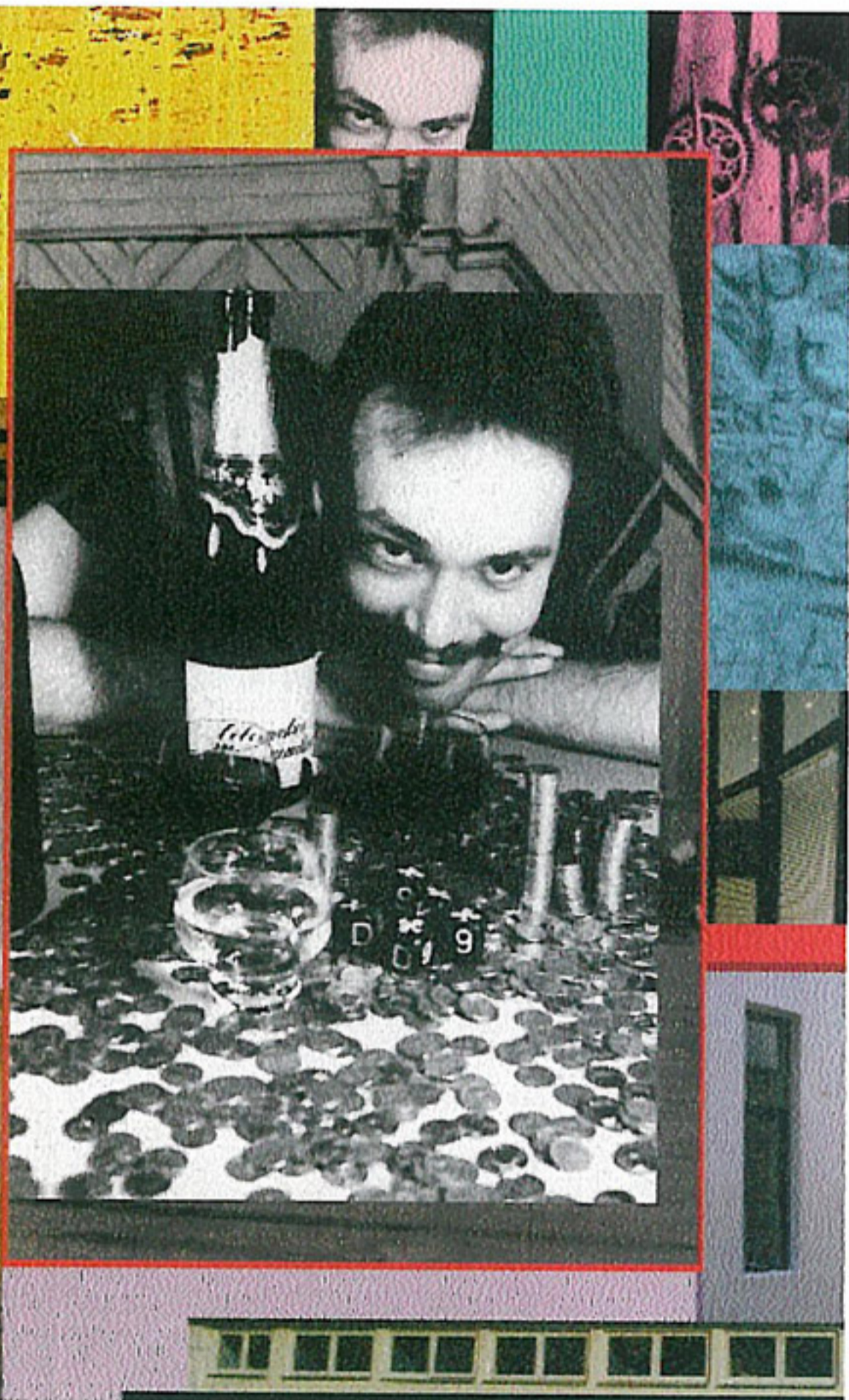
Uzmetot tai ēkai skatu, pirmais, kas dūrās acīs, bija — cik tur ir tumšs. Bija maija pēcpusdiens — mēs atradāmies tur, kur tagad ir halle, — un cik tur bija tumšs, tur faktiski bija grūti lasīt grāmatu. Vienīgā gaisma nāca no šahtas. Būtu jau skaisti visu restaurēt vecajās krāsās. Bet, ja pirmais īpašnieks būtu dzīvs, varbūt viņš pienāktu un teiktu: *Zini ko, es toreiz pieļāvos un nokrāsoju visu modernajās, tumšajās eklektikas krāsās, tu tagad esi jaunās paaudzes arhitekts, lūdzu, nedari to pašu otrreiz, mēģini tās telpas padarīt gaišākas.* Tā bija pirmā doma — mesties pretējā virzienā, uztaisīt gaišu, lielu telpu, noliegt koridoru principu un dabūt telpas integrāciju.

Ar ko tu pašreiz dzīvo ...tajā līmenī virs sadzīviskā?

Jautājums, — varbūt es pārāk augstu tēmēju — kā mēs veidojam savu vidi, savu pilsētu, savu valsti un visu kopumā? Jo reāli jau ir tā, ka cilvēki vēl aizvien neapjauš savu konkrēto esību. Viens cilvēks jau reāli it kā neko nenozīmē, bet mēs varam redzēt no vēstures, ka atsevišķos periodos spars ir pat vienam, diviem, desmit cilvēkiem — 300 spartieši izšķīra Grieķijas likteni. Mums jāapzinās, kādā veidā mēs varam ietekmēt. Pašreizējā brīdī, kad Latvija ir tādā pagrieziena punktā. Samazinot mērogu uz Rīgu, arī Rīga ir pagrieziena punktā, tādā labilā situācijā, vēl īsti nespēj atrast savu vietu un seju. Tas ir ļoti slikti, es pilnīgi jūtu to balansēšanu, lai gan ir daudz cilvēku, kas vēlas rauties uz priekšu un strādāt.

Vai ir kāds rituāls, kāds brīdis dienā, ko tu atvēli tikai sev?

Viss sākas ar rīta tēju. Es esmu drīzāk pūce — bet ne pārāk: līdz diviem varu darboties normāli, bet, ja ilgāk, tad jāreķinās, ka otra diena vairs nebūs tik ražīga. Ja no rīta man jāceļas agrāk par pusseptiņiem, tad ir pagrūti, bet pusseptiņos — viss ir normāli. Un tad es dzeru tēju — bez cukura.

paleti, lai mēs visu to varētu piedāvāt, un, ja mēs cenšamies par katru cenu kaut ko uzspiest, aizbildinādamies ar to, ka tas ir vienīgais risinājums, — nu es tam neticu. Risinājumu var būt simtiem, tūkstošiem. Apskatot kolēģu darbus, es ļoti bieži saku — jā, es būtu taisījis savādāk, bet varbūt mans risinājums nav pats labākais. Pats labākais risinājums ir tas, kas vislabāk sadzīvo ar arhitekta pārliecību un arī ar pasūtītāja vēlmi. Tas ir pats labākais risinājums.

Bet varbūt mēs tās lietas zinām labāk, varbūt no mūsu puses ir jābūt zināmam profesio-

Ēkas rekonstrukcija K. Valdemāra ielā 19.

